

Het leerklimaat

'De praktijk', binnen Scouting bijvoorbeeld een opkomst, is niet in de eerste plaats bedoeld als plek om te leren. Het is geen school, maar een hobby. Voor een leiding is het wél een plek om te leren. De opkomst moet voor hem een situatie zijn waarin hij zich uitgenodigd, ja, misschien zelfs wel gedwongen voelt om te leren. Je kunt dat ook op een andere manier zeggen: er moet voor hem een goed leerklimate zijn. Met leerklimate bedoelen we:

De cultuur en de voorzieningen die leren in de praktijk mogelijk maken.

'Cultuur en voorzieningen' bestaan uit verschillende elementen. Ga maar na wat een leiding allemaal tegenkomt als hij Scouting voor het eerst binnenloopt:

- Mensen Mensen, die medeleiding van elkaar zijn, die elkaar goed kennen, die samenwerken en waar hij misschien ook mee zal gaan samenwerken. Mensen die op een bepaalde manier met elkaar omgaan, bijvoorbeeld met humor, of serieus, met respect of misschien wel autoritair of onderdanig. Mensen die eisen stellen aan zichzelf en aan elkaar. Mensen die op een bepaalde manier reageren als iemand een fout maakt: direct, boos, of geduldig. Mensen met wie hij wel of niet te maken krijgt en die hém op een bepaalde manier benaderen. Vriendelijk of bazig, geïnteresseerd of ongeïnteresseerd, respectvol of wantrouwend;
- Een praktijkbegeleider, die speciale aandacht voor hem heeft en die hem op een bepaalde manier benaderen;
- Ruimtes. Allerlei verschillende ruimtes, waar opkomsten van speltakken plaatsvinden, waar gegeten of gerust wordt. Ruimtes die schoon en helder zijn, of juist bedompt en groezelig;
- Spullen. Meubilair, materiaal, gereedschap, apparaten, bedoeld om mee te werken of om mee te ontspannen, handleidingen en boeken waarin je iets kunt opzoeken, spullen die de omgeving gezellig moeten maken, spullen waar de leiding wel of niet mee moet werken of aan mag komen.
- Regels. De leiding houdt zich aan bepaalde regels. Ze mogen activiteiten doen, maar andere activiteiten moeten ze aan anderen overlaten. Weer andere activiteiten móeten ze juist doen. Veel van die regels hebben direct met het leiding geven te maken en staan op papier. Maar er zijn ook ongeschreven regels. Bijvoorbeeld over hoe mensen met elkaar om moeten gaan (geen ruzie maken, beleefd zijn).
- Sfeer. Als je ergens binnenkomt merk je of de mensen:
  - zich prettig voelen of juist onprettig;
  - op hun gemak zijn of juist gespannen;
  - zich zeker of onzeker voelen;
  - alleen doen wat ze moeten doen of extra hun best doen;
  - zin hebben in hun werk of tegenzin;

Dit alles bij elkaar maakt ook of er een sfeer heerst, waarin mensen kunnen en willen leren. Dit noemen we het leerklimate. Best ingewikkeld. Het leerklimate wordt blijkbaar niet alleen gevormd door hoe u als praktijkbegeleider met de leiding omgaat, maar door veel meer.

Leerklimaat

Om te kunnen leren in een competentiegericht opleidingsconcept heb je een goed leerklimaat, met specifieke kenmerken nodig. Met leerklimaat bedoelen we:

De cultuur en voorzieningen die leren in de praktijk mogelijk maken.

Gebruiksaanwijzing voor de scorelijst

Geef door het omcirkelen van één van de tekens achter de vraag aan hoe u op dat onderdeel het leerklimaat beoordeelt:

++ betekent ja, veel

+ betekent goed, kan iets beter

- betekent er valt op dit onderdeel veel te verbeteren

-- betekent ronduit slecht

Schrijf bij elk onderdeel van het leerklimaat dat u beoordeelt waar uw score uit blijkt.

Beoordeling van het leerklimaat

Beoordeling van het leerklimaat

nr	Onderdeel van het leerklimaat	ja	nee
1	Zijn de taken van de leiding duidelijk?	++ + - --	
2	Is helder welke vaardigheden de leiding in de werk/scoutingomgeving kan ontwikkelen?	++ + - --	
3	Wordt er rekening gehouden met eerder of elders verworven competenties van de leerling?	++ + - --	
4	Is er variatie in de taken en praktijkopdrachten die leiding doen?	++ + - --	
5	Krijgt leiding de ruimte om zelf dingen te regelen, praktijkopdrachten te kiezen of te maken en beslissingen te nemen?	++ + - --	
6	Krijgen leiding de ruimte om te leren op de manier en in het tempo dat voor hem het beste is?	++ + - --	
7	Krijgt leiding de kans om taken steeds zelfstandiger aan te pakken?	++ + - --	
8	Krijgt leiding regelmatig complimenten, uitleg en ondersteuning van mede leidinggevende en begeleiders?	++ + - --	
9	Wordt leiding met respect en vertrouwen behandeld?	++ + - --	
10	Mag leiding meedoen met overleg tussen gekwalificeerde leiding?	++ + - --	
11	Mag leiding kritiek uitspreken (op de speltak, groep, op andere leiding) en voorstellen voor verandering doen?	++ + - --	
12	Zijn er – behalve uzelf – medeleiding waar de te begeleide leiding een voorbeeld aan kan nemen?	++ + - --	
13	Is de sfeer binnen de speltak/groep goed?	++ + - --	
14	Zijn er duidelijke regels waar iedereen zich ook aan houdt?	++ + - --	

- Op welke punten scoort de werkeenheid goed?
- Welke punten moeten echt worden verbeterd?
- Als je alles bij elkaar neemt, komt een leerling op uw werkeenheid in een goed, matig of slecht leerklimaat terecht?